

A Lean-től a Green-en keresztül az ESG-ig

Szerzők: Besenyei Mónika¹ – Budai László²

DOI: [10.29180/978-615-6342-74-4_3](https://doi.org/10.29180/978-615-6342-74-4_3)

ABSZTRAKT

A Lean & Green és az ESG (Environment, Social, Governance) két olyan megközelítés, amelyek a fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás terén nyújtanak iránymutatást. Mindkét kezdeményezés célja elsősorban az, hogy vállalatok és szervezetek pozitív hatást gyakoroljanak a környezetre és a társadalomra, miközben fenntartható gazdasági tevékenységet folytatnak. Az ESG és a Lean & Green szorosan összekapcsolódnak, hiszen mindkettő a fenntarthatóságra és a társadalmi felelősségvállalásra összpontosít. A Lean & Green elsősorban a logisztika karbonlábnyomának csökkentését támogatja, így hatékony eszköz lehet azon cégek számára, amelyek ezen iparágban érintettek és az ESG rendszer alkalmazására kötelezettek a közeli vagy távolabbi jövőben. Az ESG már most jelentős hatást gyakorol a pénzügyi eszközökön keresztül a nagyvállalatokra, de a közepes és kisebb vállalatok is igyekeznek felzárkózni, és nem csak a rájuk vonatkozó határidő közeledése miatt, hanem azért is, hogy megtarthassák a kedvező partneri pozíciójukat.

Kulcsszavak: ellátási lánc, fenntarthatóság, Lean & Green program, ESG, karbonmentes logisztika

1. Bevezetés

A modern üzleti világban két fontos irányzat, a lean és a fenntarthatóság egyre nagyobb jelentőséggel bírnak. A lean filozófia hatékony működést és folyamatok optimalizálását célozza meg, míg a fenntartható fejlődés megvalósítása olyan üzleti gyakorlatokat kíván meg, amelyek a megakadályozzák a természeti erőforrások kimerülését, biztosítják a környezet megújulóképeségének fennmaradását, az ökológiai egyensúly megőrzését és megteremtik a társadalmi jóllét feltételeit. A lean filozófia alapvetően az erőforrások hatékony felhasználására és a hulladék minimalizálására összpontosít. A felesleges tevékenységek kiküszöbölése és a folyamatok optimalizálása révén a lean módszerek csökkentik az energia- és anyagfelhasználást, ami egyben fenntarthatóbb üzleti működést is eredményez. Például a lean alkalmazása lehetővé teszi a készletek csökkentését, ami kevesebb pazarlást eredményez és csökkenti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását. A lean elvek alkalmazása a termelési folyamatokban és a szállítási láncban is hatékonyabban működő rendszereket hoz létre, csökkentve az erőforrások pazarlását és a környezeti terhelést. A fenntarthatóság szemléletmódja és előírásai jelentős hatással vannak a lean-rendszerekre. A fenntarthatóságra való összpontosítás elősegíti a lean rendszerek továbbfejlesztését a környezeti hatások

¹Budapesti Gazdasági Egyetem, Külkereskedelmi Kar, Társadalomtudomány Módszertan Tanszék, besenyei.monika@uni-bge.hu

²Budapesti Gazdasági Egyetem, Külkereskedelmi Kar, Nemzetközi Kereskedelem és Logisztika Tanszék, Jövő Értékláncai Kiválósági Központ, budai.laszlo@uni-bge.hu

minimalizálása és a társadalmi felelősségvállalás terén. A fenntarthatósági szempontok beépítése a lean elvekbe lehetővé teszi a környezetvédelmi és társadalmi követelmények teljesítését.

Ha az egyes vállalkozások csak saját közvetlen működésükre koncentrálnak próbálnak jelentős javulást elérni energiafogyasztásuk és szén-dioxid kibocsátásuk kapcsán, az jóval nagyobb erőfeszítéssel járhat számukra úgy anyagilag, mint időben. Ezzel szemben, ha a teljes ellátási lánc zéró kibocsátását tűzik ki célul, az csökkentheti a költségeket az adott szervezetek számára – mutatta ki a World Economic Forum (WEF) kutatása. Az egyéni erőfeszítéseknél az összehangolt szempontjából is az a kedvezőbb megoldás, ha a szervezetek együttműködnek. Nem csak a megvalósítás optimálisabb, ha rendszerben tervezik meg az intézkedéseket, de legtöbb vállalat megsokszorozhatja az éghajlatra gyakorolt pozitív hatását az ellátási láncok szén-dioxid mentesítésével. (https://www3.weforum.org/docs/WEF_Net_Zero_Challenge_The_Supply_Chain_Opportunity_2021.pdf).

Nyolc ellátási lánc felelős a globális kibocsátás több mint 50%-áért: az élelmiszerszektor, az építőipar, a divat, a gyorsan forgó fogyasztási cikkek, az elektronikai cikkek, az autóipar, a professzionális szolgáltatások és a teherszállítás a globális üvegházhatású gázok kibocsátásának több mint felét teszik ki. Jelentős részesedéssel bírva, ezekben a szektorokban csupán néhány hatalmas cég irányít (<https://gs1hu.org/hirek-esemenyek/az-ellatasi-lancok-szen-dioxid-mentesitese-gyokeres-valtozast-hozhat>).

A zéró kibocsátású ellátási láncok létrehozása valójában nem növelné a végfogyasztók költségeit, de az ellátási láncok dekarbonizációja ennél bonyolult folyamat.

A WEF kilenc hatékony lépést határozott meg, amelyet minden vállalat megtehetne a saját szintjén. A listát a globális ellátási láncokban vezető szerepet betöltő vállalatokkal folytatott interjúk alapján állították össze:

1. Átfogó kibocsátási alapadattárat szükséges létrehozni, amelybe rendszeresen feltöltésre kerülnek a tényleges szállítói adatok;
2. Ambiciózus és holisztikus kibocsátás-csökkentési célokat szükséges kitűzni;
3. Újra kell gondolni és tervezni a termékek előállításának jelenlegi menetét;
4. Újra kell gondolni a beszerzési stratégiát földrajzilag;
5. Szigorú közbeszerzési szabályokat kell meghatározni,
6. És folyamatosan együtt kell működni a beszállítókkal a kibocsátás-csökkentéshez elengedhetetlen eszközök közös finanszírozásában;
7. Elengedhetetlen az ágazati együttműködés a célok összehangolására és ezáltal a hatás maximalizálására;
8. Skálázni szükséges a végfelhasználói igényeket a zöld megoldások költségeinek csökkentése érdekében;
9. És végezetül olyan belső irányítási mechanizmusokat kell kidolgozni, amelyek a működés irányító tényezőivé válnak és arra ösztönzik a döntéshozókat is, hogy a folyamatokat a kibocsátás-csökkentési célokkal összehangoltan határozzák meg.

(<https://gs1hu.org/hirek-esemenyek/az-ellatasi-lancok-szen-dioxid-mentesitese-gyokeres->

[valtozast-hozhat\)](#)

A Lean & Green program a fenntarthatóság és hatékonyság egyesítése. A fenntarthatóság az üzleti világban egyre fontosabbá válik, ahogy felismerjük a környezeti kihívásokat és az erőforrások korlátozottságát, és ahogy a szabályzók a fenntartható fejlődés érdekében egyre szigorúbb előírásokkal igyekeznek korlátozni a szennyező vagy káros tevékenységeket. A szabályzók célja általában kettős, mert a tényleges direkt hatások mellett versenyelőnyt is teremt a fenntarthatóbban működő szervezeteknek. A vállalatok számára az egyik legfontosabb feladat a fenntartható gyakorlatok bevezetése és a környezeti hatások minimalizálása. Ebben a kontextusban a Lean & Green program kiemelkedő szerepet játszhat, egyszerre segítve a vállalatokat a hatékonyság növelésében és a fenntartható működés előmozdításában (<https://gs1hu.org/lean-and-green>).

A Lean & Green program egy olyan kezdeményezés, amely az üzleti szektorban támogatja a vállalatokat az optimalizált működés és a fenntarthatóság együttes elérésében.

MIT KÍNÁL A LEAN & GREEN ÖNNEK?	
5 CSILLAGOT A ZÉRÓ KIBOCSÁTÁSÉRT A Lean & Green egy olyan utat mutat, amely a zéró emisszióhoz vezet a logisztikai folyamatokban. A vállalkozások minden meghatározott és eredményes széndioxid-csökkentési intézkedésért Lean & Green csillagokat, vagyis díjat kapnak.	ESZKÖZÖKET A Lean analitix szoftvert, mely az első számú módszer a széndioxid-hatékonyság mérésére a logisztikában. A Lean & Green Off-Road kezdeményezést, melynek keretében a régiókon átnyúló vállalkozások számára felkutatja az egyesített nemzetközi szállítási folyosók fejlesztésének lehetőségeit.
LEGJOBB GYAKORLATOKAT A logisztikai folyamatokban a bevált módszerek alapján eszközölt változtatások akár 10-20%-os emisszió-csökkentést is eredményezhetnek. A leg-sikeresebb történetek megosztásával ösztönzi a vállalkozásokat, hogy csatlakozzanak a kezdeményezéshez.	LEAN & GREEN KÖZÖSSÉGET Európa-szerte 500-nál is több azoknak a csatlakozott vállalkozásoknak a száma, melyek már valós emissziócsökkentési eredményeket értek el. A Lean & Green célja, hogy a "Fenntartható logisztika" vezető közösségévé váljon Európában.

1. ábra A Lean & Green céljai - Forrás: <https://www.gs1hu.org/lean-and-green>

A program alapelvei a lean management és a fenntarthatóság alapjait egyesíti kihasználva a már meglévő szinergiákat. A Lean & Green program célja, hogy segítse a vállalatokat az üzleti folyamatok hatékonyabbá tételében, a károsanyag-kibocsátás csökkentésében és az erőforrások fenntarthatóbb használatában többek között az alábbi kezdeményezésekkel:

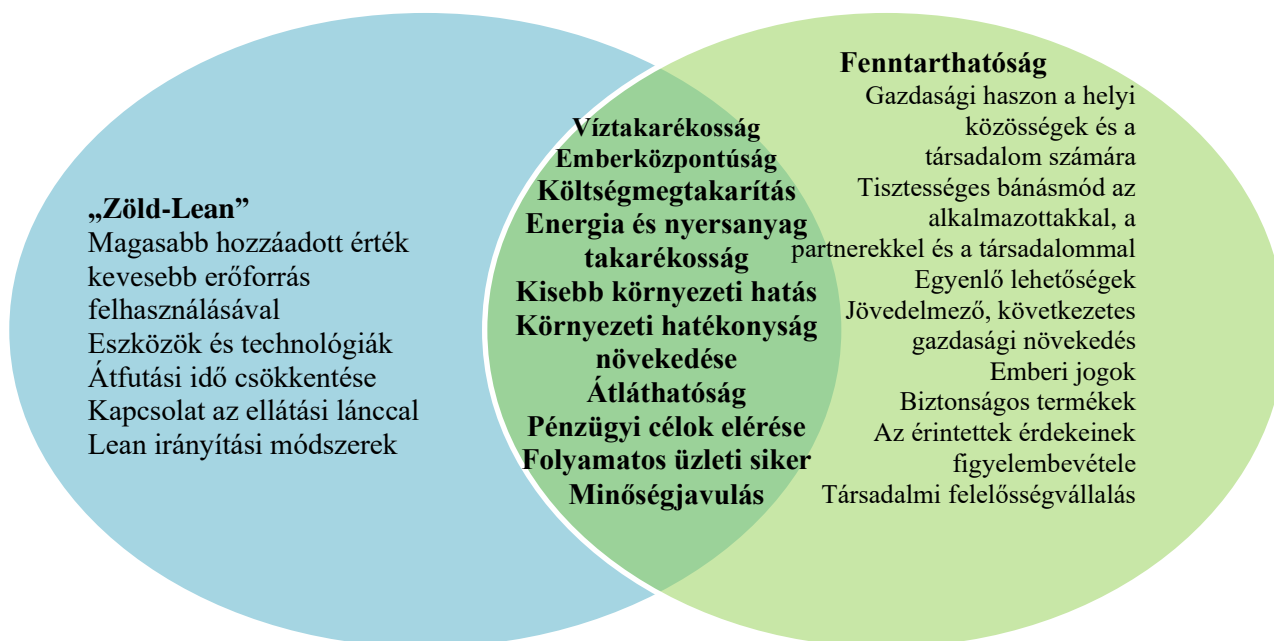
- **Károsanyag-kibocsátás csökkentése:** A program célja, hogy a vállalatok csökkentsék a károsanyag-kibocsátást, beleértve az üvegházhatású gázokat és a légszennyezést. Ez elősegíti a tiszta és egészséges környezet megőrzését.
- **Energiahatékonyság javítása:** A Lean & Green program segíti a vállalatokat az energiahatékonyság növelésében. Ez lehetővé teszi az energiafelhasználás optimalizálását és az üzemeltetési költségek csökkentését.
- **Fenntartható ellátási lánc kialakítása:** A program segít a vállalatoknak fenntarthatóbb ellátási láncok kialakításában. Ez magában foglalja a beszállítók környezeti

teljesítményének értékelését.

A fenti kezdeményezésekhez olyan eszközöket kínál a Lean & Green hálózat, ami a csatlakozó vállalatok számára testre szabható megoldásokat jelent, miközben lehetőséget kapnak a tapasztalatcserére és az üzleti világban leginkább értékes kapcsolatépítésre. A programban résztvevő szervezetek többek között az alábbi lehetőségekhez jutnak hozzá:

- 5 csillagot a zéró kibocsátásért: A Lean & Green egy olyan utat mutat, amely a zéró emisszióhoz vezet a logisztikai folyamatokban. A vállalkozások minden meghatározott és eredményes CO² -csökkentési intézkedésért Lean & Green csillagokat, vagyis elismerést kapnak.
- Eszközöket: A Lean analytiX szoftvert, amely az első számú módszer a CO₂ -hatékonyság mérésére a logisztikában. A Lean & Green Off-Road kezdeményezést, amelynek keretében a régiókon átnyúló vállalkozások számára felkutatja az egyesített nemzetközi szállítási folyosók fejlesztésének lehetőségeit.
- Legjobb gyakorlatokat: A logisztikai folyamatokban a bevált módszerek alapján eszközölt változtatások akár 10-20%-os emisszió-csökkentést is eredményezhetnek. A legsikeresebb történetek megosztásával ösztönzi a vállalkozásokat
- Lean & Green közösséget: Európa-szerte 500-nál is több azoknak a csatlakozott vállalkozásoknak a száma, melyek már valós emissziócsökkentési eredményeket értek el. A Lean & Green célja, hogy a fenntartható logisztika vezető közösségévé váljon Európában.

Jól láthatóan a Lean már önmagában is támogatja a takarékos és hatékony működést, ami ebből adódóan kevesebb nyersanyag és energiafelhasználást feltételez. Ennél tovább megy a Lean & Green program, amely már nem csak indirekt módon támogatja a környezetbarát működést. További lépést jelenthet az, ha már nem csak a környezeti, de a társadalmi és az emberek szempontjából fontos jólléti szempontokat is figyelembe vevő működést alakít ki egy szervezet. Ekkor a „zöld-lean”-en túl a további fenntarthatósági szempontok is beépülnek a szervezet startégiájába úgy, mint a helyi közösségek érdekei és az ezekből származó gazdasági előnyök, a munkavállalókkal való igazságos bánásmód, a társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható termékek előnyben részesítése. (Siegel, és mtsai., 2022)

2. ábra A Lean green és a fenntarthatóság Venn-diagramja - Forrás: (Siegel, és mtsai., 2022)

Amikor egy szervezet stratégiai szintre helyezi nem csupán a számára előnyös lean megoldások használatát, de ezen tovább lépve a környezetileg előnyös Lean & Green elveket is figyelembe veszi, akkor már csak egy hajszál választja el attól, hogy megvalósítsa az ESG célokat is.

Számos eszköz és módszer látott már napvilágot, amely arra volt hivatott, hogy a szervezetek fenntartható fejlődési céljainak elérését támogassa. Ezek közül néhány kiemelkedő kezdeményezés, mint az ISO 14001 (International Organization for Standardization-Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, környezetirányítási rendszer), az ISO 26001 (Társadalmi felelősségvállalás), az ISO 50001 (Energiamenedzsment) az EMAS (Hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer) vagy a CSR (Corporate Social Responsibility, azaz Társadalmi felelősségvállalási) jelentéseket és az ezeket támogató szabványok, mint pl. a GRI (Global Reporting Initiative, azaz Globális Jelentéstételi Kezdeményezés) a mai napig is elkísérik azokat a szervezeteket, amelyek szeretnék a stratégiai szinten foglalkozni a fenntarthatósággal. Bár az elérhető eszközök egyre kifinomultabban és több dimenzióban is megközelítik a fenntarthatósággal összefüggő kérdéseket, diverzifikáltságuk miatt nem teszik lehetővé az összehasonlíthatóságot, illetve az adatok hitelessége is gyakran megkérdőjelezhető, hiszen nincs szabályozva, hogy milyen körben kell az indikátorokat meghatározni. Gyakori kritika az is a fenti és egyéb önkéntes eszközökkel kapcsolatban, hogy mivel nem kötődik semmilyen pénzügyi mutató a fenntarthatósági célok megvalósításához, így nem értelmezhető fajlagosan egy adott szervezet erőfeszítésének mértéke. Ez azt jelenti, hogy jelentős profittal rendelkező szervezetek a marginális környezetvédelmi ráfordításukat könnyűszerrel fel tudják

nagyítani, hiszen nem kötelesek semmilyen ténnyel alátámasztani az eredményeiket, arról nem is beszélve, hogy nem szükséges bemutatni, hogy az ilyen jellegű ráfordítások a vállalat bevételének mekkora százalékát teszik ki, illetve, hogy mi van a másik, esetleg szennyező oldalon és egy-egy telephelyen elért eredmény hogyan viszonyul a vállalat egészének tevékenységéhez. (Kocmanová & Šimberová, 2014)

Vannak olyan tevékenységek és beruházások, amelyek egyszerre jelentenek pénzügyi hasznot egy szervezetnek és kímélik a környezetet. (Singal, 2014) Ezen intézkedések rendkívül népszerűek és gyakran szerepelnek a vállalati CSR jelentésekben, hiszen „látszólag” fenntarthatóságról van szó, de valójában egy szervezet jól felfogott érdeke, hogy megtegye őket. Tipikusan ilyen intézkedések azok, amelyek energia megtakarítással, üzemanyag fogyasztás csökkenéssel, vagy alapanyag megtakarítással járnak. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy ezeket az intézkedéseket alá kellene becsülni, vagy ne lennének fenntarthatónak tekinthetők, de csak olyan módon érdemes őket megvizsgálni, hogy a teljes képet is látjuk.

További kritika az önkéntes fenntarthatósági eszközökkel kapcsolatosan, hogy nem járnak valódi előnyökkel a bevezetésük, sem pedig a hátránnyal ennek hiánya. A szervezetek szempontjából kimutatható volt ugyan eddig is a fenntartható működés előnye akár pénzügyi/gazdasági szinten is (Asemah, 2013). Léteznek olyan befektetési portfóliók is, amelyek azokat a szervezeteket tartalmazzák, amelyek működése megfelel a kritériumoknak, így a befektetőknek lehetőségük van ilyen szempontok figyelembevételével kihelyezni a tőkéjüket. 2021-ben tovább növekedett a fenntartható alapok részesedése és a harmadik negyedévben elérte a 3,9 billió dollárt. Ez részben éppen az ESG-nek volt köszönhető, mivel ekkor jelentek meg az új európai közzétételi szabályok (Murugaboopathy & Maan, 2021).

2. Az ESG

Az ESG, olyan környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási szempontokat integráló fenntarthatósági keretrendszer éppen abból az igényből nőtt ki magát, hogy azokat a szervezeteket egyértelműen meg lehessen különböztetni befektetői szempontból, amelyek horizontálisan és vertikálisan is stratégiai szintre integrálják a fenntarthatósági szempontokat. A kezdetben környezetileg, majd egyre inkább a társadalmilag is felelős beruházást előnyben részesítő filozófia helyeződik új szintre az ESG közzétételi szabályok által. A hangsúly áthelyeződik az ESG segítségével arról, hogy az olyan vállalatok „kiszűréséről”, amelyek nem felelnek meg a kívánalmaknak környezeti, társadalmi vagy irányítási szempontból arra, hogy mely szervezetek járulnak hozzá pozitívan az ESG elemeihez.

Az ESG három kategóriája egyre inkább beépül a befektételelemzésbe, a folyamatokba és a döntéshozatalba. Az „E”, mint environment, azaz környezeti szempontok például: az energiahatékonyságot, a szénlábnyomot, az üvegházhatású gázok kibocsátását, a biológiai sokféleséget, az éghajlatváltozást és a szennyezés mérséklését, a hulladékgazdálkodást és a vízhasználatot jelentik. Az „S”, azaz social – társadalmi aspektusok, magában foglalja a munkaügyi normákat, a béreket és juttatásokat, a munkahelyi és vezetői sokféleséget, az igazságosságot, az egyenlőséget (pl. bérek), az emberi jogokat, a tehetséggondozást, a közösségi kapcsolatokat, a magánélet egyensúlyát, az adatvédelmet, az egészséget és

biztonságot. A „G” vagyis a governance – irányítás lefedi az előbbi két kategória szervezeti szintű szabályozását – a vállalati menedzsment összetételét és felépítését, a stratégiai fenntarthatósági irányítás meglétét és működését, a vezetői javadalmazást, és az olyan jellegű mutatókat, mint a lobbitevékenység, a vesztegetések és a korrupció. (Szóka, 2022), (Mattiasich-Szokoli & Szóka, 2022)

Az ESG egyik kiemelt területe és mottója az érintetti igények prioritása a vállalat életében. Ez jelenti a külső és a belső szereplőket egyaránt, így a közvetlenül elérhető és hatást gyakorló partnereket, mint a dolgozók, vagy az ellátási lánc szereplői, egészen a helyi közösségekig, vagy az externáliák révén elért külső csoportokig, mint a termékek másodlagos felhasználói, vagy a használattal érintett csoportok. Az ESG tehát egy olyan eszköz, amellyel a vállalatokat környezeti és társadalmi szempontjából értékelni lehet, teljesítményük mérhetővé és összehasonlíthatóvá válik. Az ESG olyan tényezőket ír le, amelyek segítségével mérhető az egyes befektetések és vállalatok nem pénzügyi hatásai. (Alsayegh, Rahman, & Homayoun, 2020) Így az ESG számos új üzleti és befektetési lehetőséget is kínál. Ennek szükségességét az indokolja, hogy a befektetők és más vállalati érdekelt felek érdeklődése a környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) ügyek iránt az elmúlt években megnőtt, és a jelenlegi gazdasági, egészségügyi és társadalmi igazságossági kihívások csak fokozták ezt az igényt. A fogyasztók és a befektetők egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az ESG-nek, és az egyes iparágak meghatározó szereplői érzékenyen reagáltak ezekre az elvárásokra, például átfogó fenntarthatósági jelentések (nyilvános) közzétételével, amelyek egyre inkább az éves jelentéseik részét képezik, és gyakran könyvvizsgáló cégek által minősítettek is. (Henisz, Koller, & Nuttall, 2019), (Signori, San-Jose, Retolaza, & Rusconi, 2021)

A szervezetek jelentős része azonban már az ESG-től függetlenül is felismerte a fenntartható működés előnyeit. Azon kívül, hogy az energiatakarékosság és az anyagfelhasználás csökkentése, vagy a munkavállalók érdekeinek figyelembevétele közvetlen gazdasági hasznot is jelent, a szervezetek hosszútávú sikerességéhez is hozzájárulnak.

Azonban az olyan programok és kezdeményezések, amelyek szélesebb körben tudják népszerűsíteni a fenntartható intézkedéseket azért is fontosak, mert a szkeptikus hozzáállás még mindig nem ritka, és a konkrét példák és esettanulmányok el tudják oszlatni azokat a kételyeket, amelyek a kezdeti fázisban a legtöbb szervezetre jellemzőek.

A szabályzók és direktívák, mint amilyen az EU Green Dealt (EP, 2022) támogató ESG kezdeményezései (EC, 2023) megteremtik a versenyelőnyt azon szervezetek számára, amelyek fontarthatóbban működnek, miközben a Lean & Green hálózat bemutatja, hogy a szigorúan vett jogszabálykövetésen túl milyen előnyökkel járhat a „zöldülés”. Magyarországon a KÖVET Egyesület által szervezett „Ablakon bedobott pénz” (KÖVET, 2023) program is azt a célt szolgálta, hogy megmutassa miként lehet gazdaságos ez zöld intézkedés. Ezek a fenntarthatósági innovációk elengedhetetlenek ahhoz, hogy a valódi gazdasági átalakulás végbe mehessen, és ne csak a kényszer hatására mozduljanak a cégek.

A Four Principles oldalán olvasható eredmények jól mutatják, hogy milyen gazdasági előnyökkel járhat olyakor egy minimális, vagy befektetést nem igénylő intézkedés.

- A Baxter International Healthcare Corporation feltérképezte a gyártási folyamatokat, hogy azonosítsa és javítsa a vízfelhasználást főbb lépéseit, aminek eredményeképpen napi 645 000 liter vízfelhasználás csökkentést ért el.
- A Baxter International egy másik létesítménye energiahatékonysági stratégiát vezetett be, amellyel egy év alatt 300 000 dollár energiaköltséget takarított meg.
- A General Electric 700 000 tonnával csökkentette az üvegházhatású gázok kibocsátását, és ezzel világszerte 111 millió dollár működési költséget takarított meg a létesítményekben.
- A Toyota 19 százalékkal csökkentette az egy járműre jutó éves telephelyi energiafogyasztást, és együttesen közel 150 000 tonnával csökkentette az üvegházhatású gázok kibocsátását.
- Az Eastman Kodak hét év alatt 15 millió dollárt takarított meg az energiahatékonysági fejlesztéseknek köszönhetően. (Four Principles, 2023)

Azok az EU jogszabály alá tartozó szervezetek, amelyek még nem kötelezettek a nem pénzügyi jelentéstételre aktuálisan arra fókuszálnak, hogy a hátralévő időszakban ESG kompatibilis stratégiát alakítsanak ki és felkészüljenek azokra a várható előírásokra, amelyek vonatkozni fognak a szervezetükre. Az egyik legfontosabb utolsó lépés, amely 2023 júniusára várható (ESMA, 2022) az EU fenntarthatósági jelentéstételi szabványrendszer (EU Sustainability Reporting Standards - ESRS) végleges változatának megjelenése. Ezzel a szabályzóval válik teljessé az ESG jelentéstételi rendszer bevezetésének első köre. Ezt követően az iparági mutatók és Taxonómia rendelet további részleteinek kidolgozása lesz az aktuális feladata a szakmai szervezeteknek.

Azoknak a vállalatoknak, amelyek jelenleg az EU nem pénzügyi beszámolási irányelve (Non-Financial Reporting Directive – NFRD) alapján kötelesek jelentést tenni, azaz az 500 főnél több alkalmazottat foglalkoztató, tőzsdén jegyzett nagyvállalatoknak a 2024-es pénzügyi évre vonatkozóan meg kell kezdeniük az ESRS szerinti jelentéstételt (azaz a 2025-ben kiadott jelentéseket).

A vállalati fenntarthatósági jelentésről szóló irányelv (Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD) hatálya alá tartozó nagyvállalatoknak a 2025-ös pénzügyi évtől (azaz a 2026-ban kiadott jelentéseikben) az ESRS szerint kell már jelentést tenniük. A Mikro-, kis- és középvállalkozásoknak a 2026-os pénzügyi évtől kell bevezetniük a CSRD-t és az ESRS szerinti jelentésre felkészülni. Ezen szervezetek 2028. január 1-jéig kaptak haladékot az első ESRS szerinti beszámoló elkészítésére.

Például a Russell 1000³ cégeknek immár több mint 80% (!) -a tett közzé fenntarthatósági

³ A Russell 1000 index egy olyan tőzsdeindex, amely a Russell 3000 legmagasabb értékű 1000 részvényét követi, ezek az index teljes piaci tőkeértékének mintegy 93%-át képviselik.

A Russell 3000 index egy tőkesúlyozott részvénypiaci index, amely az Egyesült Államok teljes részvénypiacának viszonyítási alapjául szolgál. A teljes piaci tőkeérték alapján a 3000 legnagyobb, Amerikában bejegyzett, nyilvánosan működő vállalat teljesítményét méri, és az amerikai nyilvános részvénypiac mintegy 97%-át képviseli. Az indexet 1984. január 1-jén indították el. (https://www.investopedia.com/terms/r/russell_3000.asp)

jelentést 2021-ben, szemben az előző évi 70%-kal. Ezek túlnyomó többségben GRI vagy SASB szabványok szerint készült fenntarthatósági jelentések, amelyek tartalmazzák az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céloknak való megfelelést is. (G&A Institute, 2022) A SASB jelentések száma részben ennek hatására 2019-hez képest 2020-ra a négyszeresére növekedett. (InspIR Group, 2021)

Tekintettel arra, hogy az Európai Unióban működő nagyvállalatokra vonatkozó kötelezettség tovább gyűrűzik részben a kisebb szervezetekre, részben pedig az EU határain túlra a beszállítói láncra vonatkozó kötelezettségek révén, a ESG indirekt hatása már sokkal jelentősebb, és több szervezetet elért, mint a korábbi fenntarthatósági kezdeményezések. (Sardanelli, Bittucci,, Mirone, & Marzioni, 2022) További előnye, hogy a korábbi eszközök, és így a logisztikai szektort támogató Lean&Green remekül támogatják az átfogóbb és integrált ESG stratégiát. A pénzügyi eszközökön keresztül történő fenntarthatósági szempontú pozitív diszkrimináció remélhetőleg elindítja azt a szükséges változást, aminek révén megvalósulhat egy fenntartható fejlődési szemléleten alapuló gazdaság.

Azon túlmenően, hogy a várható szabályozás milyen hatással van már most is, és lesz a vállalati szférára azáltal, hogy a befektetői szempontok fókuszát kiszélesíti jelentős átalakulást eredményes a vállalati döntéshozatali rendszerben. A szervezeteknek késlekedés nélkül meg kell kezdeniük a felkészülést a megfelelő adatok gyűjtésére, és az elvárt folyamatok bevezetésére.

Felhasznált Irodalom

Alsayegh, M. F., Rahman, R. A., & Homayoun, S. (2020). Corporate economic, environmental, and social sustainability performance transformation through ESG disclosure. *Sustainability*, 3910.

Asemah, E. S. (2013). Business advantages of corporate social responsibility practice: A critical review. *New Media and Mass Communication*, 45-54.

Christensen, H. B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*, 1176–1248.

EC. (2023). *Sustainable finance*. Forrás: European Commission: Sustainable finance

Enikő Mattiasich-Szokoli, Károly Szóka: Defining and Evaluating the Information Content of Sustainability Reports, In: Nedelko, Zlatko (szerk.) 6th FEB International Scientific Conference : Challenges in economics and business in the post-COVID times, Maribor, Szlovénia : University of Maribor (2022) 546 p. pp. 165-175. , 11 p.

EP. (2022. 06 22). *Green Deal: key to a climate-neutral and sustainable EU*. Forrás: European Parliament:

https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20200618STO81513/green-deal-key-to-a-climate-neutral-and-sustainable-eu?&at_campaign=20234-

Green&at_medium=Google_Ads&at_platform=Search&at_creation=RSA&at_goal=TR_G&at_audience=eu%20green%20deal&at

ESMA. (2022. 09 26). *Implementation timeline for SFDR*. Forrás: ESMA website: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/sustainable_finance_-_implementation_timeline.pdf

Four Principles. (2023). *Lean and Green intersect for global environmental sustainability*. Forrás: Four Principles Management Consulting FZ-LLC: <https://fourprinciples.com/expert-opinion/lean-to-green/>

G&A Institute. (2022). *Sustainability Reporting in Focus 2022*. New York: Governance & Accountability Institute, Inc. (G&A).

GS1. (dátum nélk.).

Henisz, W., Koller, T., & Nuttall, R. (2019. November). Five ways that ESG creates value. *McKinsey Quarterly*. Forrás: <http://dln.jaipuria.ac.in:8080/jspui/bitstream/123456789/2319/1/Five-ways-that-ESG-creates-value.pdf>

InspIR Group. (2021. 02 02). *SASB PROVIDES DECISION-USEFUL ESG DISCLOSURE STANDARDS*. Forrás: Insights: Investor Relations Best Practices & More: <https://inspirgroup.com/en/sasb-provides-decision-useful-esg-disclosure-framework/>

Kocmanová, A., & Šimberová, I. (2014). Determination of environmental, social and corporate governance indicators: framework in the measurement of sustainable performance. *Journal of Business Economics and Management*, 1017-1033.

KÖVET. (2023). *ABP adatbázis*. Forrás: KÖVET honlap: <https://kovet.hu/abp/>

Mattiasich-Szokoli, E., & Szóka, K. (2022). Defining and Evaluating the Information Content of Sustainability Reports. *6th FEB International Scientific Conference : Challenges in economics and business in the post-COVID times* (old.: 165-175). Maribor, Szlovénia: University of Maribor.

Murugaboopathy, P., & Maan, A. (2021. 10 29). *Reuters*. Forrás: Sustainable Business: <https://www.reuters.com/business/sustainable-business/global-sustainable-fund-assets-hit-record-39-trillion-q3-says-morningstar-2021-10-29/>

Sardanelli, D., B. L., Mirone, F., & Marzioni, S. (2022). An integrative framework for supply chain rating: from financial-based to ESG-based rating models. *Total Quality Management & Business Excellence*, 1-20.

Siegel, R., Antony, J., Govindan, K., Garza-Reyes, J. A., Lameijer, B., & Samadhiya, A. (2022). A framework for the systematic implementation of Green-Lean and sustainability in SMEs. *Production Planning & Control*, 1-19.

Signori, S., San-Jose, L., Retolaza, J. L., & Rusconi, G. (2021). Stakeholder value creation: Comparing ESG and value added in European companies. *Sustainability*, 1392.

Singal, M. (2014). The link between firm financial performance and investment in sustainability initiatives. *Cornell Hospitality Quarterly*, 19-30.

Szóka, K. (2022). Sustainability Accounting and Reporting in the Post-COVID Times. *6th FEB International Scientific Conference : Challenges in economics and business in the post-COVID times* (old.: 145-154). Maribor, Szlovénia: University of Maribor.

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Net_Zero_Challenge_The_Supply_Chain_Opportunity_2021.pdf

<https://gs1hu.org/hirek-esemenyek/az-ellatasi-lancok-szen-dioxid-mentesitese-gyokeres-valtozast-hozhat>

<https://gs1hu.org/lean-and-green>